

OSAKEYHTIÖ- LAKI II

Manne Airaksinen Pekka Pulkkinen Vesa Rasinaho

Alma Talent ■ Helsinki 2018

Tilaa OSAKEYHTIÖLAKI I ja II Alma Talent Shopista:
shop.almatalent.fi

3., uudistettu painos

Copyright © 2018 Alma Talent Oy ja tekijät

Kansi: Outi Pallari

Taitto: NotePad

ISBN 978-952-14-3296-5

BALTOprint

Liettua

Palautte kirjasta: protoimitus@almamedia.fi

Alkusanat ensimmäiseen painokseen

Uusi osakeyhtiölaki tuli voimaan 1.9.2006. Olemme halunneet saattaa teoksemme lukijoiden käyttöön mahdollisimman pian lain voimaantulon jälkeen. Siksi olemme voineet ottaa vain jossain määrin huomioon sellaisia tulkintaongelmia, jotka ovat ilmenneet uutta lakia sovellettaessa. Monet tärkeät tulkintakysymykset tulevatkin ilmeneämään vasta ajan mittaan. Otamme mielihyvin vastaan teosta koskevia parannusehdotuksia.

Teos julkaistaan kahdessa osassa, joista ensimmäinen sisältää osakeyhtiölain luvut 1–12 ja jälkimmäinen luvut 13–26. Vastuu teoksen kirjoittamisesta on jakautunut lähtökohtaisesti siten, että Manne Airaksinen on kirjoittanut lukuja 1–2, 5–8, 13–15 ja 20 koskevat osuudet, Pekka Pulkkinen lukuja 3–4, 9–11, 18 ja 21–26 koskevat osuudet sekä Vesa Rasinaho lukuja 12, 16–17 ja 19 koskevat osuudet. Rasinaho on myös osallistunut merkittävästi lukuja 9–11 koskevien osuuksien kirjoittamiseen sekä laatinut teoksen eri osissa olevat verotusta koskevat esitykset. Pulkkinen on lisäksi osallistunut jossain määrin lukua 2 koskevan osuuden kirjoittamiseen. Olemme lukeet ja kommentoineet toistemme osuudet ja vastaamme esitetystä kannanotoista yhteisesti.

Helsingissä 1.12.2006

Manne Airaksinen

Pekka Pulkkinen

Vesa Rasinaho

Alkusanat toiseen painokseen

Olemme teoksemme toisessa painoksessa ottaneet huomioon 1.9.2006 voimaan tulleen uuden osakeyhtiölain soveltamisessa saadut kokemukset sekä keskeisen uutta osakeyhtiölakia koskevan kirjallisuuden. Olemme myös muuten kauttaaltaan syventäneet ja kehittäneet teosta erityisesti käsittelemällä käytännön ilmiöitä, joille osakeyhtiölain tulokinnalla on keskeinen merkitys. Aikaisempaakin enemmän huomiota on kiinnitetty osakeyhtiölain soveltamisessa esille tulevaan muuhun sääntelyyn, kuten arvopaperimarkkinaoikeuteen. Ensimmäisestä painoksesta tutut verokommentit on luonnollisesti säilytetty ja niitä on edelleen kehitetty. Teoksen toisessa painoksessa on huomioitu 30.4.2010 mennessä julkistettu lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö.

Teoksen toinen painos on huomattavasti laajempi kuin ensimmäinen painos. Toivomme, että toisesta painoksesta on entistäkin enemmän hyötyä kaikille osakeyhtiöoikeudesta kiinnostuneille. Otamme mielellämme vastaan parannusehdotuksia teoksen seuraavia painoksia silmällä pitäen. Kiitämme saamastamme ensimmäistä painosta koskeneesta palautteesta sekä monilta tahoilta saamastamme avusta. Lukuisista meitä auttaneista haluamme mainita jaostopäällikkö Jouko Koiton Patentti- ja rekisterihallituksesta, Head of Legal Team Finland Jorma Yli-Jaakkolan ja Registration Officer Kimmo Koskisen Euroclear Finland Oy:stä sekä KTM Kirsi Rasinahon. Erittäin haluamme kiittää myös lukuisia Roschier Asianajotoimisto Oy:n työntekijöitä merkittävästä avusta kirjan sisällön kehittämiseksi. Kiitämme myös kustannustoimittajaamme Anttoni Pihlajamäkeä avusta teoksen painokelpoiseksi saattamisessa.

Myös teoksen toinen painos julkaistaan ensimmäisen painoksen tapaan kahdessa osassa. Ensimmäinen osa sisältää osakeyhtiölain luvut 1–12 ja toinen luvut 13–26. Kirjoittamisvastuu on jakautunut lähtökohtaisesti siten, että Manne Airaksinen on päivittänyt lukuja 1–2, 5–6, 13–15 ja 20 koskevat osuudet, Pekka Pulkkinen lukuja 3–4, 18 ja 21–26 koskevat osuudet sekä Vesa Rasinaho lukuja 12, 16–17 ja 19 koskevat osuudet. Lukujen 7–8 ja 9–11 osalta päivittysvastuu on kirjan toisessa painoksessa siirtynyt Vesa Rasinaholle, joka on myös laatinut kirjan verotusta koskevat osiot sekä osallis-

tunut merkittävästi erityisesti 13–15 lukujen päivittämiseen. Olemme ensimmäistä painosta paremmin pystyneet kommentoimaan ja keskustelemaan toistemme vastuulla olevista luvuista ja vastaamme esitetyistä kannanotoista yhteisesti.

Helsingissä 30.4.2010

Manne Airaksinen Pekka Pulkkinen Vesa Rasinaho

Alkusanat kolmanteen painokseen

Teoksemme vuonna 2010 ilmestyneen toisen painoksen jälkeen lähes kaikki osakeyhtiölain lähilait on joko kokonaan tai merkittävästi uudistettu. Täysin uusia ovat ainakin arvopaperimarkkinalaki, tilintarkastuslaki ja arvo-osuusjärjestelmää koskeva sääntely. Muun muassa arvopaperimarkkinoista ja tilintarkastuksesta on annettu myös suoraan sovellettavaa eurooppalaista sääntelyä. Myös kirjanpitolakia on merkittävästi uudistettu. Itsesääntelystä hallinnointikoodi ja ostarjouskoodi on uudistettu. Itsestään selvää on, että vero-oikeus on merkittävästi muuttunut kahdeksassa vuodessa. Osakeyhtiölakiinkin on tehty erinäisiä muutoksia.

Nyt käsillä olevassa uudessa painoksessa on muuttuneen sääntelyn lisäksi otettu huomioon yhtiökäytännön kehittyminen ja uusi oikeuskäytäntö, ennen kaikkea korkeimman oikeuden ennakkotapaukset. Olemme luonnollisesti pyrkineet ottamaan huomioon keskeisen uudemman oikeuskirjallisuuden.

Teoksessamme on yritetty säilyttää aikaisempien painoksien käytännönläheinen esittämistapa.

Tämän painoksen kirjoittamisessa ovat keskeisellä tavalla auttaneet vero-osuudet päivittänyt Laura Peni ja pääosan arvopaperimarkkinaoikeudellisista jaksoista kirjoittanut Lauri Ignatius. Haluamme esittää Lauralle ja Laurille mitä suurimmat kiitokset erittäin ammattitaitoisesta työstä. Uudistamme myös kiitoksemme aikaisempien painosten kirjoittamisessa auttaneille. Kustannustoimittajamme ansaitsevat erityisen kiitoksen, varsinkin sisältöpäällikkö Arja Lappeteläinen, joka on sitkeästi kannustanut meitä töihin. Me allekirjoittaneet vastaamme luonnollisesti tästäkin painoksesta kokonaisuudessaan.

Kirjoittajista Manne Airaksinen on vastannut lukujen 1–2, 5–7, 13–15 ja 20 päivittämisestä. Pekka Pulkkinen on vastannut lukujen 3, 18 ja 21–25 sekä voimaanpanosäännöksiä ja arvo-osuusjärjestelmää koskevien jaksoiden päivittämisestä. Vesa Rasinaho on päivittänyt luvut 8–12, 16–17 ja 19.

Helsingissä 4.6.2018

Manne Airaksinen

Pekka Pulkkinen

Vesa Rasinaho

Sisällys

Alkusanat.....	V
Lyhenteet.....	XVII
IV OSA YHTIÖN VAROJEN JAKAMINEN.....	1
13 luku. Varojen jakaminen	3
Yleiset säännökset	13
1 §. Varojenjakotavat.....	13
2 §. Maksukyky	41
3 §. Jaon perustuminen tilinpäätökseen	51
4 §. Velvollisuus varojen palauttamiseen.....	58
Osinko ja varojen jakaminen vapaan oman pääoman rahastosta.....	64
5 §. Jaettava määrä	64
6 §. Päätöksenteko.....	67
7 §. Vähemmistöosinko.....	78
Muut varojen jakamista koskevat säännökset	85
8 §. Lahjat.....	85
9 §. Muu kuin voitontuottamistarkoitus	90
10 §. Omien osakkeiden hankinnan rahoittaminen..	94
14 luku. Osakepääoman alentaminen.....	104
1 §. Päätöksenteko.....	111
2 §. Velkojien suojaaminenettely	119
3 §. Rekisteri-ilmoitus ja kuulutuksen hakeminen..	123
4 §. Kuulutus velkojille.....	127
5 §. Rekisteröimisen edellytykset	132

6 §.	Muu osakepääoman alentamisen rekisteröiminen	137
7 §.	Velkojien suojaamennettelyn soveltaminen yhtiöjärjestyksen muuttamiseen.....	138
15 Luku.	Yhtiön omat osakkeet	142
	Yleiset säännökset	147
1 §.	Hankkiminen, lunastaminen ja pantiksi ottaminen.....	147
2 §.	Soveltamisalan rajoitus	152
3 §.	Muut lunastamistilanteet	155
4 §.	Pitäminen, mitätöiminen ja luovutus.....	156
	Omien osakkeiden hankkiminen ja lunastaminen	157
5 §.	Päätöksentekoa koskevat yleiset säännökset	157
6 §.	Suunnattu hankkiminen ja suunnattu lunastaminen.....	168
7 §.	Hankkimispäätöksen ja lunastuspäätöksen sisältö	175
8 §.	Osakkeenomistajan oikeus saada tietoja	184
9 §.	Osakkeiden yhdistäminen julkisessa osakeyhtiössä.....	188
10 §.	Hankkimis- ja lunastusehdot	199
11 §.	Hankkimis-, lunastus- ja pantiksiottamisrajoitus	209
12 §.	Osakkeiden mitätöiminen sekä luovuttaminen eräissä tilanteissa.....	212
	Omien osakkeiden pantiksi ottaminen ja merkintä	218
13 §.	Omat osakkeet panttina	218
14 §.	Omien ja emoyhtiön osakkeiden merkintä	222
V OSA	YHTIÖRAKENTEEN MUUTTAMINEN JA YHTIÖN PURKAMINEN	227
16 luku.	Sulautuminen	229
	Sulautumisen määritelmä ja toteuttamistavat	243
1 §.	Sulautuminen.....	243
2 §.	Sulautumisen toteuttamistavat	255

Sulautumissuunnitelma ja tilintarkastajan lausunto	271
3 §. Sulautumissuunnitelma	271
4 §. Tilintarkastajan lausunto	328
Sulautumissuunnitelman rekisteröiminen ja kuulutus	
velkojille	336
5 §. Sulautumissuunnitelman rekisteröiminen	336
6 §. Kuulutus velkojille	338
7 §. Yhtiön kirjallinen ilmoitus velkojille	344
8 §. Yrityssaneeraus	347
9 §. Toimivaltainen elin ja päätöksen ajankohta	347
10 §. Yhtiökokouskutsu sekä ilmoitus optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille	356
11 §. Asiakirjojen nähtävänä pitäminen ja lähettäminen	360
12 §. Sulautumispäätöksen oikeusvaikutukset	371
Osakkeiden sekä optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien	
lunastaminen	374
13 §. Lunastusmenettely	374
Sulautumisen täytäntöönpano ja oikeusvaikutukset	392
14 §. Ilmoitus sulautumisen täytäntöönpanosta	392
15 §. Rekisteröimisen edellytykset	400
16 §. Sulautumisen oikeusvaikutukset	406
17 §. Lopputilitys	425
18 §. Sulautumisen peruuntuminen	427
Rajat ylittävä sulautuminen	431
19 §. Rajat ylittävän sulautumisen määritelmä ja toteuttamistavat	431
20 §. Suomalaisen osakeyhtiön sulautuminen ulkomaiseen emoyhteisöön	437
21 §. Sulautumista koskevien säännösten soveltaminen	438
22 §. Sulautumissuunnitelma ja hallituksen selvitys	439
23 §. Riippumattoman asiantuntijan lausunto	451

24 §. Sulautumissuunnitelman rekisteröinti, kuulutus velkojille, sulautumispäätös ja lunastaminen ...	454
25 §. Suomeen rekisteröitävän sulautumisen täytäntöönpano	458
26 §. Toiseen valtioon rekisteröitävän sulautumisen täytäntöönpano	463
27 §. Sulautumisen oikeusvaikutukset	471
28 §. Rajat ylittävän sulautumisen pätevyys	473
17 Luku. Jakautuminen	475
Jakautumisen määritelmä ja toteuttamistavat	488
1 §. Jakautuminen	488
2 §. Jakautumisen toteuttamistavat	493
Jakautumissuunnitelma ja tilintarkastajan lausunto	498
3 §. Jakautumissuunnitelma	498
4 §. Tilintarkastajan lausunto	526
Jakautumissuunnitelman rekisteröiminen ja kuulutus velkojille	528
5 §. Jakautumissuunnitelman rekisteröiminen	528
6 §. Kuulutus velkojille	529
7 §. Yhtiön kirjallinen ilmoitus velkojille	530
8 §. Yrityssaneeraus	530
Jakautumisesta päättäminen	531
9 §. Toimivaltainen elin ja päätöksen ajankohta	531
10 §. Yhtiökokouskutsu sekä ilmoitus optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille	534
11 §. Asiakirjojen nähtävänä pitäminen, lähettäminen ja uusien tietojen ilmoittaminen	537
12 §. Jakautumispäätöksen oikeusvaikutukset	538
Jakautumisvastikkeen sekä optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastaminen	540
13 §. Lunastusmenettely	540
Jakautumisen täytäntöönpano ja oikeusvaikutukset	546
14 §. Ilmoitus jakautumisen täytäntöönpanosta	546
15 §. Rekisteröimisen edellytykset	550

16 §.	Jakautumisen oikeusvaikutukset	552
17 §.	Lopputilitys.....	569
18 §.	Jakautumisen peruuntuminen	570
19 §.	rajat ylittävän jakautumisen määritelmä ja toteuttamistavat.....	570
20 §.	Jakautumista koskevien säännösten soveltaminen	577
21 §.	Jakautumissuunnitelma ja hallituksen selvitys.....	577
22 §.	Riippumattoman asiantuntijan lausunto	581
23 §.	Jakautumissuunnitelman rekisteröinti, kuulutus velkojille, jakautumispäätös ja lunastaminen ...	581
24 §.	Suomeen rekisteröitävän jakautumisen täytäntöönpano).....	582
25 §.	Toiseen valtioon rekisteröitävän jakautumisen täytäntöönpano	585
26 §.	Jakautumisen oikeusvaikutukset	587
27 §.	Rajat ylittävän jakautumisen pätevyys.....	590
18 Luku.	Vähemmistöosakkeiden lunastaminen.....	591
	Yleiset säännökset	593
1 §.	Lunastusoikeus ja -velvollisuus	593
2 §.	Lunastusoikeudesta ja -velvollisuudesta ilmoittaminen	598
	Lunastusriitojen käsittely	600
3 §.	Välimiesmenettely	600
4 §.	Menettelyn aloittaminen	601
5 §.	Uskottu mies	608
6 §.	Vakuuden asettaminen	617
7 §.	Lunastushinnan määrittäminen	620
8 §.	Välimiesmenettelyn kustannukset	628
9 §.	Muut välimiesmenettelyä koskevat säännökset.....	630
10 §.	Muutoksenhaku	634
	Lunastamisen toteuttaminen.....	639
11 §.	Lunastushinnan suorittaminen ja oikeuksien siirtyminen.....	639

19 Luku. Yritysmuodon muuttaminen.....	643
Osakeyhtiömuodon muuttaminen.....	650
1 §. Yksityisen osakeyhtiön muuttaminen julkiseksi osakeyhtiöksi.....	650
2 §. Julkiseksi osakeyhtiöksi muuttumisen jälkeen tehdyt merkittävät hankinnat.....	655
3 §. Julkisen osakeyhtiön muuttaminen yksityiseksi osakeyhtiöksi.....	655
Yksityisen osakeyhtiön muuttaminen toiseen yritysmuotoon.....	658
4 §. Yritysmuodon muuttaminen	658
5 §. Päätöksenteko.....	664
6 §. Päätöksen rekisteröiminen.....	669
7 §. Kuulutus velkojille.....	670
8 §. Rekisteröimisen edellytykset	671
20 Luku. Yhtiön purkaminen.....	673
Yleiset säännökset	681
1 §. Purkaminen	681
2 §. Rekisteristä poistaminen	682
Päätöksenteko	685
3 §. Yhtiön päätös selvitystilaan asettamisesta.....	685
4 §. Määrääminen selvitystilaan tai poistettavaksi rekisteristä.....	687
5 §. Korjauskehote.....	692
6 §. Vireillepano-oikeus	695
Selvitysmenettely.....	697
7 §. Selvitysmenettelyn tarkoitus.....	697
8 §. Selvitystilan alkaminen	700
9 §. Selvitysmiesten valinta, määrääminen ja tehtävät.....	701
10 §. Selvitystilan ja selvitysmiehen rekisteröiminen	707
11 §. Tilinpäätös selvitystilaan edeltävältä ajalta.....	708
12 §. Yhtiökokous selvitystilan aikana.....	711
13 §. Tilinpäätös, toimintakertomus, tilintarkastus ja erityinen tarkastus	714
14 §. Julkinen haaste velkojille.....	717

15 §. Velkojen maksaminen, omaisuuden jakaminen ja jaon moittiminen	721
16 §. Lopputilitys.....	728
17 §. Purkautuminen	732
18 §. Selvitystilan jatkaminen ja jälkiselvitys.....	736
19 §. Selvitystilan lopettaminen ja toiminnan jatkaminen	740
Rekisteristä poistaminen.....	743
20 §. Rekisteristä poistamisen ajankohta	743
21 §. Rekisteristä poistetun yhtiön edustaminen	743
22 §. Rekisteristä poistetun yhtiön oikeudellinen asema	746
Yhtiön varojen vähentyminen, saneeraus ja konkurssi....	749
23 §. Yhtiön varojen vähentyminen.....	749
24 §. Yrityksen saneeraus.....	760
25 §. Konkurssi.....	761
 VI OSA SEURAAMUKSET JA OIKEUSSUOJA	 767
21 Luku. Päätöksen moite	769
1 §. Yhtiökokouksen päätöksen moittiminen	772
2 §. Mitätön yhtiökokouksen päätös.....	782
3 §. Mitättömään yhtiökokouksen päätökseen rinnastuva hallituksen päätös	790
4 §. Tuomion sisältö ja vaikutukset	793
22 Luku. Vahingonkorvaus.....	797
1 §. Johtohenkilön vahingonkorvausvelvollisuus	804
2 §. Osakkeenomistajan vahingonkorvausvelvollisuus	815
3 §. Yhtiökokouksen puheenjohtajan vahingonkorvausvelvollisuus	820
4 §. Tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuus..	824
5 §. Sovittelu ja korvausvastuun jakaantuminen....	831
6 §. Päätöksenteko yhtiössä	834
7 §. Osakkeenomistajien oikeus ajaa kannetta yhtiön hyväksi	839

8 §.	Kanneoikeuden vanhentuminen.....	850
9 §.	Pakottavuus.....	855
23 Luku.	Vaikutusvallan väärinkäyttöön perustuva lunastusvelvollisuus ja yhtiön purkaminen	860
1 §.	Lunastusvelvollisuus.....	861
2 §.	Määrääminen selvitystilaan tai rekisteristä poistettavaksi.....	871
24 Luku.	Riitojen ratkaiseminen	878
	Oikeudenkäynti tuomioistuimessa	878
1 §.	Toimivaltaiset tuomioistuimet.....	878
2 §.	Kiiireellisesti käsiteltävät asiat.....	882
	Välimiesmenettely.....	884
3 §.	Yhtiöjärjestykseen perustuva välimiesmenettely.....	884
4 §.	Lakisääteinen välimiesmenettely.....	887
	Muut säännökset.....	888
5 §.	Tiedoksiannot yhtiölle.....	888
6 §.	Ratkaisuista ilmoittaminen	890
25 Luku.	Rangaistussäännökset.....	892
1 §.	Osakeyhtiörikos	894
2 §.	Osakeyhtiörikkomus	899
VII OSA	ERINÄISET SÄÄNNÖKSET.....	903
26 Luku.	Voimaantulo	905
1 §.	Voimaantulosäännös	905
L osakeyhtiölain voimaannpanosta 21.7.2006/625		919
Lähteet		925
Oikeustapaukset.....		943
Asiahakemisto		949